

A military története

Részletek Reiner Klimke "Military" c. könyvéből.

A military története igen változatos. Évtizedekig tartott, amíg a mai, végleges formája, mint az olimpiai játékok egyik versenyszáma, kialakult. Eredete a katonalovak távlovaglására vezethető vissza, s a követelmény kizárólag a nagy menetelésekhez szükséges kitartás és keménység volt. A lovaglások célja nagy távolságok lehetőleg rövid idő alatt történő megtétele volt. A lovak megterhelése azonban gyakran túltelment a tűrhetőség határán, annál is inkább, mert az utak általában a tereprészek elkerülésével, kemény kövezeten vezettek át.

1892-ben német, osztrák és magyar tisztek 580 km-es távon rendeztek versenyt: a Berlin-Bécs utvonalat 6 nap alatt kellett megtenni. A versenyt az osztrák gr. Starhemberg nyerte 71 óra 26 perces időteljesítménnyel. A második helyezett német versenyző az utolsó szakaszban eltévedt, s ezáltal kerek másfél órát vesztett. Ha ez nem történik, bizonyára nagyon izgalmas lett volna a végküzdelem. - 1902-ben rendezték meg a Bruxelles-Ostende közötti 132 km-es távlovaglást. A szakszerűtlen edzés, majd a túlhajtott ügetés következtében a verseny gyilkossá vált. 60 induló közül 29 ért célba - hogy milyen állapotban, arról jobb nem beszélni. 16 ló nem élte túl a versenyt. Ez azonban természetesen az egyik legkirívóbb eset.

Az egyre inkább marathoni ügetőversenyekké fajuló távlovaglások elvesztették vonzerejüket, mert felismerték, mennyire értelmetlen dolog számtalan kilométeren át a köves utakon ügetni, majd teljesen kimerült, legyengült lovakkal célba érkezni. Az ilyen versenyeknek katonai szempontból sem volt értelmük, nem is beszélve arról, hogy utána a lovak hetekig használhatatlanok voltak, ami megcáfolta azt a feltevést, hogy ilyen módszerekkel kemény és kitartó katonalovat lehet nevelni.

Következik a terep ...

A katonaság igényeinek megváltozása és annak felismerése, hogy az eddigi távlovaglások rendszere helytelen volt, egy időszakra tehető. Ezután a távlovaglásokat - mint kondíció vizsga - vagy egy, a versenypályán rendezett vadászvágta, vagy néhány terepakadályon át vezető galopp-szakasz követte. Az ilyen jellegű tereplovaglás sokkal jobban megfelelt a katonai céloknak /lovas hirtívő, stb./, hiszen a nyugodt vágta legalább olyan térnyerő lehet mint az erőltetett ügetés /abban az időben 3 perc/km/, ugyanakkor a lovakat is kevésbé veszi igénybe.

A századforduló után értékes kezdeményezésekről lehetett hallani. A franciák akadályokkal tarkított terepversenyeket rendeztek, s ez példaképpéül szolgált hasonló németországi és svédországi versenyeknek, majd ezt követően concours pályán az első ugróversenyeket is megtartották.

Rövid áttekintés az olimpiai military versenyekről.

1912 Stockholm.

Az 1912-es stockholmi olimpián vették fel a lovassportot először az olimpiai versenyszámok közé, ezen belül természetesen a militaryt is. Ekkor még kizárólag katonatisztek képviselhették hazájukat a lovasversenyekben, s a lovak a saját szolgálati lovaik voltak. Így a versenyek gyakorlatilag a katonalovak kipróbálását szolgálták.

LOVASSPORT - LÓTENYÉSZTÉS

A stockholmi military verseny 5 napon át tartott, forró júliusi hőségben, igen kemény talajon, s 7 nemzet 27 versenyzője indult. Az amerikai lovak ma már elképzelhetetlen terhelésnek voltak kitéve: mind a három lovas számban /ugratás, díjlovaglás és military/ ugyanazok a lovak indultak. Teljesítményüket még nehezítette az igen kalandos tengeri utazás.

A versenyben az előírt kötelező súly 80 kg volt /ma 75 kg/. A terepakadályok nagy részét /árok, kerítés/ nem értékelték, csupán a zászlókkal megjelölt ugrásokat.

Az első napi feladat 55 km-es tereplovaglás volt, amelyet 4 óra alatt kellett megtenni, s ezt követte egy terepakadályokkal nehezített szakasz 333 m/perces tempóban. A második napi pihenő után 3,5 km-es vadászvágta következett 600 m/perces iramban, tiz könnyű steeplechase ugrással. A gyorsaságot nem jutalmazták, az alapidő tullépését pedig büntették. A negyedik napi feladat két bank-et és egy hármassugrást magában foglaló igen nehéz ugróverseny volt. A díjlovaglásra az utolsó nap került sor.

Mint érdekességet kell megemlíteni, hogy a 4 angol ló közül kettőt - amelyeknek mémet versenyző ült - nem tudtak hátrafelé léptetni. A lendület, elengedettség, átengedettség követelményeinek csak a svéd lovak feleltek meg valamennyire.

A versenyt a svéd A. Nordlander nyerte Lady Artist nevű telivér kancáján, a csapatverseny győztese Svédország lett.

1920 Antwerpen.

A belgák az antwerpeni militaryt díjlovaglás nélkül rendezték meg. A 3 részes versenyt 5 nap alatt bonyolították le. Az első napi feladat az 50 km-es táv megtétele volt, melyből az utolsó 5 km 18 db 1,15 m magas fix akadályon vezetett át. Ezt a versenyt pihenőnap követte, majd a harmadik napi részverseny - 20 km-es galopp szakasz és az ehhez csatlakozó 4,000 m-es, 550 m/perces iramu, a galopp pályán rendezett vágta - következett. Ujabb pihenőnap után rendezték meg az 1,25 m-es pályán a vadászugratást. A versenyben 8 ország 25 résztvevője indult, ezuttal már civil lovasok is, s így a katonalovak kipróbálását a hátsó lovak nehéz és komoly felkészülést igénylő vizsgája váltotta fel. A győzelem ismét a svédeknek jutott úgy az egyéni mint a csapatversenyben. Egyéni győztes Mörner hadnagy Germania nevű lován.

1924 Párizs.

A rossz rendezés és a nézők érdektelensége ellenére a résztvevők száma megnőtt. 12 országból 44 versenyző indult, s a lebonyolítás teljes egy hetet vett igénybe. A díjlovaglást először tartották meg 60 x 20 m-es négyszögben - két nap alatt. Pihenőnap közbeiktatása után következett a 36 km-es tereplovaglás, igen kemény talajon. A nehéz, éles fordulók miatt a 36 középnehéz ugrásból álló pályán csak 3 versenyző lovagolt alapidőn belül. Az ugrások magassága 1,15 m, szélessége 3,50 m volt. Legnehezebb feladatnak bizonyult egy árok, utána 2 méteres földhányással és ezt követő mélybeugrással.

A párizsi olimpia az ideális military ló keresésének idejére esett. Ezt a telivérben remélték megtalálni, de az eredmények nem feleltek meg a várakozásnak. A gyakorta ideges telivér az egyenlőtlen, gyakran váltakozó szintkülönbségű nehéz terepen bizonytalanná vált, túl sokat adott ki magából. Ezzel szemben a megbízható, erős magas-félvér nagyszerűen megfelelt a követelményeknek. A győztes holland csapat lovai is ezt a típust képviselték.

Az egyéni győzelmet a holland van der Voort van Zijp hadnagy szerezte meg Silver Piece nevű lován, csapatban is Hollandia győzött.

1928 Amsterdam.

Az 1924 évi győztes hollandok a lovasversenyt felejthetetlen ünneppé varázsolták és saját, lelkes közönségük a külföldi érdeklődőkkel együtt 36,000 főt tett ki az amsterdami stadionban, ahol a nagyon várt holland győzelem ismét megszületett.

20 nemzet 48 résztvevője indult a military versenyben. Az erős német csapat nagy esélyes volt, de bukás miatt csak negyedikek lettek.

A military verseny lebonyolítása már nem különbözött a maiétól. A terepszakaszon a gyorsasággal jó pontot lehetett szerezni. Az esőáztatta talajon 50 - fair de csak középnehéz - akadály állt. Elsősorban az árkok és koppelrick-ek tették próbára a lovakat, lovasokat. Egyik tipikus hilversumi akadály volt egy domb lábánál a koppelrick és árok kombinációja. A magaslatról lefelé lovagolva, ennek lábánál egy aránylag magas /1,15 m-es/ kerítést és a közvetlen utána elterülő árkot kellett átugratni. Ha a lovas túl korán ugratott el, beleesett az árokba, aki meg közvetlenül csak a kerítés előtt, az éppen a meredek ugrás következtében lépett a vízbe. Sok kiesést okozott az akadályok mértéktelen kizászlózása. Bár a pályát minden versenyző végigjárhatta, de felülről nézve a zászlórengeteg megzavarta a lovasokat, s gyakran fordult elő, hogy egyik-másik zászlót nem a megfelelő oldalról kerülték meg. Így végezetül a csapatversenyben 5 ország maradt a terep után: Hollandia, Norvégia, Svédország, Németország és Lengyelország.

Az ugróverseny meglehetősen könnyű volt, de a díjlovaglás követelménye meghaladta a mai military díjlovaglás feladatát.

A győzelmet a holland Pahud de Mortanges szerezte meg Marcroix nevű lován, csapatgyőztes Hollandia.

1932 Los Angeles.

Az amerikaiaknak az az erőfeszítése, hogy minden európai versenyen részt vegyenek, nem talált viszonzásra, mert amikor 1932-ben először rendeztek olimpiát amerikai földön, a militaryban csak négy csapat indult a távoli Kaliforniában: az USA, Japán, Svédország, Hollandia és két egyéni versenyző.

A military versenyek kezdetben svéd sikereket hoztak. 1920-ig a skandinávok mind a 3 lovasszám mezőnyében uralkodók voltak. Ha a svéd résztvevők névsorát tanulmányozzuk, mindig új és új névre bukkanunk. A svédek olyan remek lovasokkal és lovakkal rendelkeztek, hogy nem kellett ugyanazt a versenyzőt kétszer indítaniuk. Az 1924-es örségváltás azonban nem valamelyik nagy lovasnemzet - mint pl. Franciaország, Olaszország vagy Németország - sikerét hozta, hanem egy kisebb - Hollandia - tört élre és uralta a mezőnyt egy évtizeden át. Pahud de Mortanges az amsterdami győztes nagy lovasbravurt hajtott végre, két olimpia militaryt nyert meg ugyanazzal a lóval. A lovas 1936-ban a berlini olimpián is részt vett, de helyezetlenül végzett.

A hollandok lovai ir és francia félvérek voltak, melyeket igen komoly edzésnek vetettek alá. A vágtaugrások lemerésére a Den Haag-i homokdűnét használták fel. A hosszú tengeri út alatt kieső mozgatót az ún. taposómalom segítségével pótolták, amelyen naponta kétszer félórát "jártak" a lovak, és a terhelést egy fék segítségével lehetett fokozni. Ez a nagyon lelkes és erőteljes munka sem tudta azonban tartósan biztosítani a nemzetközi sikereket.

A Los Angeles-i olimpia 14 versenyzője közül kettő abszolválta hibátlanul a terepet, amely három szakaszból tevődött össze: 22 km után 36 akadállyal nehezített 8 km-es terepszakas, majd 16 ugrással /közte egy 4 m-es vizesárok/ 4 km-es steeplechase.

LOVASSPORT - LÓTENYÉSZTÉS

A csapatgyőzelem az amerikaiaknak jutott, akik 40 lovat készítettek elő az olimpiára. Ezek közül az olimpia után 30 lovat az öttusa sportnak adtak át.

1928-ig a csapatok 4 versenyzőből álltak, s a 3 legjobb eredményt értékelték. 1928-1956 között azonban a csapatok csak 3 tagból álltak, s így valamelyik versenyző kiesése esetén a csapat eredményét sem lehetett értékelni. Los Angelesben az a különleges helyzet adódott, hogy a bronzérmes nem tudták kiadni a csapatversenyben, mert a 4 induló közül a japán és svéd csapat kiesett, s így csak kettőnek az eredménye volt értékelhető. A római olimpia óta azonban a csapatok ismét 4 résztvevőből állnak.

Los Angeles egyéni győztese Pahud de Mortanges, csapatgyőztes az USA.

1936 Berlin.

Berlin új fejezet a military történetében. Olyan korszak kezdete, amelyben a nehéz követelmények miatt csak a legjobb lovasok és lovak állták meg a helyüket. A lovak specializálódása is ekkor kezdődött. "Elmult már az az idő, amikor ugyanaz a ló indult az ugratásban, díjlovaglásban és militaryban" - mondta dr. Gustav Rau.

A berlini olimpia nehéz döberitz-i terepén sok ló elvérzett, - számszerint 18 esett ki a további küzdelemből, súlyos bukás miatt pedig 3 lovat kellett kiirtani. A terepakadályok leküzdése valóban csúcsteljesítményt követelt lovastól, lőtől egyaránt. Egyik sokat emlegetett ugrás volt a patak, amely először szerepelt olimpiai versenyben, bár a nemzetközi military versenyeken már nem volt ismeretlen. Ez az ugrás azonban csak azoknak jelentett problémát, akik a vízbeugrás előtt felállított 60 cm magas kerítést nem elég figyelmesen ugratták, vagy akik nem éltek a verseny előtti időszakban a ruhlebeni tónál biztosított tréninglehetőséggel. Ennél az ugrásnál 17 versenyző bukott, 10 további ló "vesztette el" lovasát, így mindössze 15 versenyző jutott túl hibátlanul az ugráson. Ez a teljesen érthetetlen eredmény arra késztette a rendezőket, hogy verseny után tüzetesen megvizsgálják a patak talaját. A vizet leszivatták és megállapították, hogy a talajban sem lukak, sem kövek nem voltak, az ugrás teljesen fair volt.

A terepverseny után már csak 4 csapat maradt állva: Németország, Lengyelország, Anglia és Csehszlovákia. A vadászugratás igen feszült légkörben kezdődött a 27 induló részére, mert a küzdelem még nyílt volt. A német csapat egyik lovasa, von Wangenheim, törött karral ült nyeregbe, a lengyel Kawechi pedig törött bordával. Végül az egyéni győzelmet L. Stubben-dorf, a csapatgyőzelmet Németország szerezte meg. Stubbendorf a II. világháborúban elesett, de nevét military verseny örökíti meg.

1948 London.

A második világháború utáni első olimpián ismét találkozóra gyűlt a lovasvilág. 16 nemzet 46 versenyzője állt starthoz augusztus 10.-én Aldershotban az első részverseny, a díjlovaglás megkezdésekor. A díjlovagló követelmények ismét nagyobbak lettek és a hárommal szorzott értékpontok erősen befolyásolták a végeredményt. A világ minden tájáról egybegyűlt szakkritikusok nagy öröme a díjlovagló teljesítmények igen jók voltak. Ez a fejlődés sajnos nem tartott sokáig, a díjlovaglás színvonala visszaesett és a tereplő uralta a mezőnyt.

Az aldershoti terep könnyű volt. Jó kondícióra, kitartásra és a megfelelő kiképzésre ugyan szükség volt, mert a 33,5 km-es dombos, kemény talaj sokat vett ki a lovakból. Hiányoztak azonban az előző olimpiák híres "nehéz ugrásai", amelyek kivételes ugrótehetséget és ügyességet kívántak. A terepen 5 ló esett ki, 19 lovas hibátlanul és alapidőn belül lovagolt.

Az ugróverseny felépítése megfelelt e részfeladat céljainak - könnyű akadályokon a lovak kondíciója lemerésének. Sajnálatos módon a pálya vonalát és a 7. ugrás után az egyik fordulójelzőt az utolsó pillanatban megváltoztatták. Ez az ominózus fordulózászló olyan balszerencsésen helyeződött el, hogy szinte provokálta egy hamis kanyar megtételét. Így azután ennél a jelzőoszlopnál Dánia, Finnország, Olaszország és Portugália egy-egy lovasát - s ezáltal az egész csapatot - ki kellett zárni a további küzdelemből. Ez a tény különösen a dánokat sújtotta, mert a biztosnak látszó győzelemtől fosztotta meg őket. Így az USA csapata győzött a svédek előtt. Egyéni győztes a francia B.M. Chevallier lett Aliglonne nevű lován, aki a tereplovaglásaért az elérhető maximális jó pontokat kapta.

1952 Helsinki.

21 nemzet 59 lovasa rajtolt Helsinkiben 19 komplett csapattal. 14 ország csapata kizárólag katonákból állt, további 3 ország vegyes csapatot, Németország, Hollandia és az USA pedig civil csapatot küldött.

A finnek nagyon nehéz, de fair pályát építettek. A terep talaja felváltva volt homokos és köves, kemény és mély - sehol egy legalább 10 méteres sima szakasz, s ezért lovasnak és lónak a legnagyobb koncentráltságra volt szüksége. Az a ló, amelyik nem rendelkezett terepbiztonsággal - elveszett. A 34 db 1,20 m-es akadály - köztük az egymást követő kombinációk, széles és magas akadályok, éles fordulatok - jó beosztást, tapasztalatot és megfontolt lovaglást igényeltek. Az olimpián a tenyészetek elitje gyűlik össze, s a terepverseny eredménye éppen ezért hihetetlennek tűnt: 59 lóból 23 esett ki, a legtöbb ellenszegülés miatt, egy chilei lovat pedig lábtörés miatt ki kellett irtani. E részverseny után a csapatok közül már csak 6 maradt a küzdelemben.

A németek nagy örömeire egyedül a német csapat végzett hibátlanul, úgy a terepen mint az ugróversenyben. Egyéni győztes a svéd H. v. Blixen Finecke volt Jubal nevű lován, csapatelső Svédország.

Helsinki után úgy határozott a FEI, hogy az olimpia éveinek kivételével minden évben hivatalos nemzetközi militaryt rendez. E versenyeket az első években Európa-bajnokságként rendezték, majd 1965 óta a páros években világbajnokság, a páratlan években Európa-bajnokság rendezésére kerül sor.

Az első military CCIO-t 1953-ban Badmintonban rendezték. Ezzel a versennyel nagy angol sikersorozat kezdődött, mert 1959-ig minden évben az angoloknak jutott a győzelem.

1956 Stockholm.

1956-ban történt először az olimpiák történetében, hogy a lovas versenyszámokat máshol rendezték meg mint az egyéb sportágakét. Ez a nagyon szigorú ausztráliai karanténzási feltételek miatt volt így. A stockholmi olimpia felejthetetlen élményt nyújtott úgy a résztvevő lovasoknak mint a nézőknek. A nagy érdeklődésre jellemző, hogy a military díjlovagló számát több mint 10.000 lelkes hazai és külföldi érdeklődő nézte végig. Sokan gondoltak arra, hogy a lovasversenyeket a jövőben is külön versenyként kellene megrendezni, ez azonban ellentmond az olimpia szellemének.

A militaryban 19 nemzet 57 lovasa indult. A versenyzők felkészültsége és tudása között igen nagy volt a különbség, mert a mezőnynek legalább egy harmada nem ért meg a követelményekre. A terep nehéz, de fair volt. A tartós esőzés azonban úgy feláztatta a kemény talajt, hogy annak abszolválásához emberfeletti akaratra, lovas és ló közötti tökéletes harmoniára és még egy adag szerencsére is szükség volt.

LOVASSPORT - LÓTENYÉSZTÉS

Legnehezebb akadály a 22-es számú 2,50 m széles, 1 m magas trakehneni árok volt, rézsutosan fekvő földetéréssel. A felpuhult talaj sok lóra végzetes volt. Időnként 2-3 ló hempergett egyszerre az árokban. Szomorú attrakciót szolgált ez az árok a fényképészeknek, például a svédek Iller-jének itt történt kiirtásakor vagy az azt követő lovas lefényképezésénél, amint a még vízben fekvő halott lovat átugratja. Stockholm egyéni győztese a svéd P. Kastenmann Illuster-en, csapatgyőztes Nagy-Britannia.

1960 Róma.

Az 1960-as olimpia rendezési joga az Örök Városnak jutott. Minden eddigit felülmutat a versenyzők száma, mert 13 nemzet 73 indulója okozott nagy problémát a díjlovagló zsűrinek, és e részverseny lebonyolítása 3 napot vett igénybe. Már a terepverseny bemutatójakor nyilvánvalóvá vált, milyen nehéz küzdelemre van kilátás Pratoni del Vivaro-ban. Mindhárom utszakas poros, kiszáradt hegyen-völgyön vezetett át. Kövek, lyukak - majd időnként ideális talaj - váltották egymást. A 11 akadállyal megtűzdelt, bogánccsal, füves buckákkal benőtt 3,600 m-es versenypálya bár fair volt, de pl. egy 4 méteres árok és egy kőfal emberfelettit követelt lovastól, lótól.

A 8,100 m-es terepszakas 35 akadály közül már a második komoly nehézséget okozott. A 4 m széles árok a földetérés oldalán úgy alá volt támasztva farudakkal, hogy a felbukó lovak csak nehezen tudtak onnan kiszabadulni. Az árok előtt 2 méterrel egy domb úgy takarta az ugrást, hogy a lovas csak az utolsó vágtaugráskor vette azt észre. Igen sok lovasnak jelentette ez az akadály az olimpia befejezését. Ezen túlmenően az olaszok igen találékonyak voltak a nehezebbnél nehezebb akadályok építésében. Ilyenek voltak a 20 m szintkülönbségű mélybeugrás kombináció, a kettős koppelrick utáni tőbaugrás, a kiugrás helyén - nem megfelelő távolságban - újabb kerítéssel, majd az azóta már hírhedtté vált, unfair 1,5 m magas és 1,10 m széles betongyűrűkből épített akadály. A lovak már messziről átláttak a betongyűrűkön, észrevették az utána elterülő, mélyen fekvő talajt és vagy nem akarták az akadályt ugrani, vagy pedig rosszul elugorva súlyosan megsérültek. Mindezek következményeként a 73 induló közül csupán 37 tudott másnap starthoz állni, s a római military-pálya mint minden idők legnehezebbje került a köztudatba.

A győzelmet az ausztrál L.R. Morgan szerezte meg Salad Days nevű lován, a csapatgyőzelem is Ausztráliának jutott.

A római és tokiói olimpiák között eltelt időben a régi tapasztalt military lovasok és edzők emlékiratban dolgozták ki a military versenyek újra-szervezését, s ezt a nemzetközi szövetség jóvá is hagyta. Erre az időszakra jellemzőek a középnehéz követelmények. Hála a felelős személyek belátásának, nem építettek többé olyan pályákat, amelyeken a résztvevőknek csak egyharmada tudott élete kockáztatása nélkül átjutni.

1964 Tokió.

A tokiói olimpián a japán vendéglátók 12 teljes csapatot, összesen 48 versenyzőt üdvözölhettek. Ez az olimpia egyébként arról nevezetes, hogy első alkalommal engedélyezték a military versenyben a nők indulását.

A római olimpiára kiküldött megfigyelők levonták az ott tapasztaltak alapján a következtetéseket, és ami a pálya nehézségi fokát illeti, nem éltek a szabályokban biztosított maximális lehetőségekkel. Hiányoztak például a mélybeugrások és vízbeugrások, ezzel szemben

előszeretettel építettek széles-magas akadályokat és emelkedőn elhelyezett ugrásokat, ami igen sok lendületet követelt. Elképzelésük az volt, hogy a nézőknek ne kelljen sokat gyalogolniuk és egy-egy dombról az egész pályát látni lehessen.

A díjlovaglás lebonyolítása két napot vett igénybe és ez volt az első alkalom, hogy a lovasoknak nem irták elő a kantározást, s így a legtöbb versenyző csikókantárt használt.

A terepét a versenyzőknek több mint a fele teljesítette hibátlanul, sőt néhányan még jó pontokat is gyűjtöttek. A military terep általában sorsdöntő szokott lenni a végeredmény alakulására, Karuizawa-ban azonban a tereplovaglás után még igen sok győztes-jelölt várta a harmadik részversenyt. Így a vadászugratás nagy izgalmak közepette zajlott le annak ellenére, hogy a parcours könnyű volt. 13 lovas hibátlanul, 8 pedig egy-egy hibával lovagolt.

Az olaszok fiatal lovasokkal és teljesen új lovakkal jelentek meg Tokióban, még hozzá szenzációs eredménnyel. Mauro Checcoli lett az egyéni verseny győztese, Surbean nevű lovával és a csapatgyőzelem is az olaszoknak jutott. Az olasz ugrófelfogást tükröző remek ülés és a kitűnő ir lovak alkották azt a kombinációt, amely a terepen és az ugratásban olyan előnyt biztosított az olaszoknak, hogy a gyenge díjlovagló teljesítmény ellenére fölényesen győzni tudtak.

Tokió és Mexikó között.

1965-ben Moszkvában rendezték meg az első hivatalos Európa-bajnokságot. A vendég-látók fair és változatos pályát építettek a terepen, mélybeugrásokkal, oxerrel, vizesárokka-
l és kimondottan engedelmességi ugrásokkal, de a pályán csak "jófejú" lovas tudott végigmenni.

Európa-bajnok lett a lengyel Marian Babirecki, Volt nevű lován és a szovjet csapat.

Az 1966-os év a nemzetközi lovassport fekete éve lett. Míg a luzerni ugró Európa-bajnokságról és a berni díjlovagló világbajnokságról a lovak megbetegedése miatt csak az angolok maradtak távol, a burghley-i military világbajnokságra Európából egyedül a Szovjet-unió tudott elutazni. Ezen a versenyen 39 lovas /5 csapat/ vett részt.

A nagyszerű szervezés, a kastélypark adta csodálatos kulissza és atmoszféra, továbbá a nézőrekord - ez csak Angliában képzelhető el - teszik emlékezetessé az első hivatalos világbajnokságot.

Szakértők véleménye szerint a terep nehezebb volt mint a moszkvai. Az angolok az akadályokat úgy építették - s ez tette különösen érdekessé a versenyt - hogy a legjobbat különbözőképpen lehetett ugratni. Például az egyik akadály bal oldala oxer, középtől jobbfelé pedig kettős meredek-ugrás volt. Vagy egy másik: az oxerszerűen épített nyiladék feletti gyalogoshíd, melynek ugratása a lejtőről lefelé lovagolva ferdén sokkal meghívóbb volt mint egyenes vonalon.

Eredmény: egyéni világbajnok az argentin Carlos Moratorio lett, Chalan nyergében, csapatbajnok Írország.

1968 Mexikó.

Ez volt az első olimpia, amelyen két német /NSZK - NDK/ csapat indult.

A mexikói olimpia military versenyének lebonyolítására az Avandaro Golf Klub saját terepét bocsátotta rendelkezésre. Erre a helyre azért esett a választás, mert lényegesen alacsonyabban fekszik, mint Mexikó City és a magaslati klíma nem sújtotta a lovasokat. A nyá-

ri időszak októberben kezdődik, de állandó kellemes szellő fujdogál a völgyben. Délben azonban rendszeresen megérkezik a zivatar, ami a patakokat hatalmasan megduzzasztja, majd olyan hamar, amint érkezett - el is vonul. Késő délután ismét kisüt a nap, mintha semmi sem történt volna. A mexikói klímának ezt a sajátosságát azonban a rendezőség sajnos figyelmen kívül hagyta. A 14. ugrás ugyanis egy 2,50 m széles patak volt, amelynek tulsó oldala 1,80 m-rel mélyebben volt mint az elugrás helye. Ennek megugratására két alternatíva kínálkozott: a./ hatalmas lendülettel átugratni vagy b./ óvatosan leereszkedni az árok széléig, majd ott 15-20 m-t a patak mentén visszafelé lovagolva átléptetni a patakon, ami 8-10 perces idővesztést jelentett. Néhány ravaszabb versenyző egyáltalában nem ment be a vízbe, hanem az akadályásztlók között átlovagolva nem jobbra, hanem bal felé fordulva, a bozótok közötti keskeny vágáson hatolt át. Volt olyan vélemény is, miszerint ezt a bozótok közti átjárást egyes lovasok éjszaka vágták, mert előtte való nap még nem volt ott.

A szokásos déli zivatar menetrendszerűen megérkezett és olyan erővel ömlött a pályára, hogy a kis patakot sodró árrá változtatta, mely teljesen elárasztotta a partokat. A versenyt ennek ellenére folytatták, noha az ezután induló versenyzők részére a feltételek alapvetően változtak meg és utólag sok szó esett arról, hogy a versenyt meg kellett volna szakítani.

A pálya többi akadály is nehéz volt, csak igen jó vérű, megfelelően trenírozott lovakkal lehetett azon végigmenni. A 29. ugrás - vizen átvezető terasz-ugrás - volt a legnehezebb. Ez az ugrás egymástól 6 m-re lévő 50 cm-es teraszból és egy hatalmas árokból tevődött össze, az ugrás után mélyebben fekvő landoló hellyel.

Legrosszabb volt a helyzet a két utolsó akadálynál. A 34-es akadályt - eredetileg 2 m széles patak - a víz úgy felduzzasztotta, hogy az elugrás helye is eltűnt. Az ár 10-12 m-re behatolt a rétekre, a patakban fatörzsek hömpölyögtek. Leirhatatlan jelenetekre került sor, a közönség fennhangon követelte a verseny megszakítását, erre azonban nem került sor. - Fél óra múlva elállt az eső.

Az örökké emlékezetes terepversenyt csak 6 lovas fejezte be pluszpontokkal - ezek közül egy az ítéletidőben lovagolt. Ez a lovas, az angol Richard Meade lett a nap hőse.

Az ugratásban a megelőző orvosi vizsgálat eredményeképpen már csak 36 ló indulhatott. A tereplovasglásban 38 ló vészelt el és a megmaradtak közül csak 8 szerzett jópontokat.

A verseny végeredménye: olimpiai aranyérmes a francia J.J. Guyon, Pitou-n és az angol csapat.

* * *

A könyv megjelenése után megrendezett olimpiák eredménye:

1972 München.

Győzött az angol R. Meade, Laurieston nevű lován és az angol csapat.

1976 Montréal.

Győzött az amerikai Edmund Coffin, Bally Cor nevű lován és az USA csapata.

Fordította Somlay Lajosné